

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ARAK

A kiadóhivatalban átvéve.	
Egy évre	10 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva.	
Egy évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Utólag postán szállítva.	
Egy évre	24 kor.
Negyedévre	6 "
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 184. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1916 aug. 13.

A háború céljai.

Mint egész Európa rettenetes deliriuma szakadt le ránk a háború két év előtt. Még a gondolata is oly iszonyatos volt, hogy kábultan, gondolat nélkül roskadunk le az irtózat hatása alatt. Majd feleszmélve kutatni kezdték a gondolkodók, hogy ki volt az, kik voltak azok, akik ezt a pusztulást felidéztek, melynél nagyobbat nem ismer a történelem hat évezred óta. Ez a kérdés még most sincs tisztázva. A nemzetek egymást okolják, felidézéséért, mindenik a másikatolja a felelősséget.

Eppen ilyen titok fedi a háború céljait is. Talán ha tudnánk azt a célt, amit az ellenfelek célul tűztek, amit a háborúval el akartak érni, akkor tudnánk azt is, hogy ki idézte fel a háborút.

A háború alatt azonban kialakultak a célok s kétségtelen, hogy ez a háború a megsemmisítés és az önvédelem mérkőzése. Két év óta vivjük önvédelmi harcunkat annyi ellenség ellen s nyugodtan elmondhatjuk, az ellenség törekvése meghiúsult s csak idő kérdése, hogy elleneink levonják ebből a következtetést s lemondjanak megsemmisítési törekvéseikről s akkor elkövetkezik a régóhajtott béke. Be kell látniuk ellenségeinknek, hogy nemzeteket megölni nem lehet, már pedig ők ezt akarják elérni a mi és szövetségeseink állami önállóságának és egész gazdaságunk megsemmisítésével.

Eppen azért vagyunk legyőzhetetlenek, mert önvédelmi harcot folytatunk. Erezzük, hogy nincs az a hatalom, mely velünk bírhatna, ha ellenségeink még úgy megsoka-

sodnának is. Két év küzdelmei megmutatták, hogy képesek vagyunk ezt az önvédelmi harcot folytatni addig, míg hadseregeink ércfala előtt elpusztul a megsemmisítésünkre törő ellenség milliós serege. Végre is a háborúban erkölcsi erők harcolnak sokkal inkább, mint a nyers erők s mindig az a győztes, aki erősebb lelket visz a harcba. Ezzel elértük a mi háborunk célját, az önvédelem sikerült, tehát a győzelem a mienk, s ha ma jönne a béke, mi nyugodtan tennők le a fegyvert, mert harcunk nem volt hiábavaló.

De van ennek a háborúnak egy magasabb célja is, melyet nem a hadviselő felek tűztek ki, hanem a

világok Alkotója, akinek kezében csak eszközök a hadseregek milliói, s aki saját tervei szerint támaszt fel népeket a népek ellen. Mi lehetett a seregek Urának célja a háborúval más egyéb, mint újra éreztetni a világgal, hogy él az Ur, aki jutalmaz és büntet. Mi mást akart, mint az ő megismeréséhez vezetni a népeket, hogy megismerjék őt a veszélyben és bajban azok is, akik a szelid béke boldog napjaiban őt megismerni nem akarták. Jobbak lettünk-e a háborúban? Ez volt, csak ez lehetett a legfőbb cél s úgy érezzük, hogy a háborúnak nem lesz addig vége, míg a háborúnak ez az igazi célja el nem lesz érve.

Támadásunk előrehalad.

Orosz hadszíntér. Budapest augusztus 11. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. A Kárpátokban küzdő német és osztrák magyar csapatok támadása sikeresen halad előre. Tegnap 700 oroszot fogtunk el és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. A Vorostától délkeletre megkisérelt orosz ellentámadásokat kivétel nélkül visszavertük. Egyébként a főherceg hadseregharcvonalának területén csak a Zlota-Lipa alsó folyásánál és Zaloscétól délre volt élénkebb harci tevékenység.

Hindenburg vezértábornagy hadseregharcvonala. Böhm-Ermolli vezérezredes hadserege. Zaloscétól nyugatra több erős ellenséges támadást visszavert. Katovkától nyugatra az ellenségnek egy előtéri állása ellen intézett meglepő támadásunk alkalmával 170 oroszot elfogtunk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. Tobihvától délre újra összeomlottak az oroszok áttörési kísérletei.

Nem boldogul tovább az olasz Görznel.

Olasz hadszíntér. Budapest, augusztus 12. (Hivatalos.) A tenger és a Wiepbach közti szakaszon az olaszoknak több arra irányuló kísérlete, hogy új állásainkat megközelítse, tűzünkben meghiúsult.

A Görztől keletre fekvő magaslatokon csapataink újra visszavertek egy erős támadást és itt 10 olasz tisztet és 140 főnyi legénységet elfogtak. A Monte San Gabrielle és a Monte Santó az olasz tüzérség heves tüze alatt áll. A tiroli harc vonalon kisebb vállalkozásokban 89 olaszt, köztük 5 tisztet elfogtunk és egy gépfegyvert zsákmányoltunk.

Van szerencsém szives tudomásukra hozni, hogy az új évadra

újól a legmodernebbül átalakítottam és így azok a nagyérdemű közönségnek szives rendelkezésére állanak. Az őrleési díj csak természetben fizethető.

STERNBERG MÓR

gőzmalmomat, olajmalmomat és köleskása-gyáramat

„MARGIT“ vám- és kereskedelmi műmalom, olajgyár és köleskása-malom, BIHARPÜSPÖKI. Telefon Bihar-püspöki: 3. szám.

Szives pártfogást kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Adakozzunk az Áldozatkészség szobrára.

Gyűjtőivek kibocsátása.

A biharmegyei és nagyváradai Áldozatkészség szobrát már faragják, a művész mintája után s nemsokára hirdetője lesz a nagyváradai és bihari hősök önfeláldozó barokkszerűségének és hősiességének.

A végrehajtó bizottság serényen buzgólkodik, hogy minél fényesebb sikere legyen az akciónak s minél több adomány folyjon be az elesett hősök özvegyeinek és árváinak.

Gyűjtőiveket bocsát ki, hogy városunk és megyénk társadalmi meghozhassa áldozatát a nemes célra.

A fából készült szoborba fémszegeket vernek és fémlemezket alkalmaznak s erről is tájékoztatja a közönséget a gyűjtőivekhez csatolt felhívás.

Nagyvárad és Biharmegye mindég megmutatta, hogy készséggel áldoz minden hazafias és nemes célra, hiszük, hogy amikor a hősök árvái és özvegyeiről van szó, fokozottabb áldozatkészséggel igyekeznek a fájó könnyeket letörölni.

A kibocsátott felhívás a következő:

A „Bihar hősi fiát“ ábrázoló fából készült szobor, valamint annak talpzata különféle nagyságú réz szegekkel és réz lemezekkel lesz beborítva örök emlékkül.

Ezen rézszegek és lemezek árai a következők: 1. A mintegy 2 cm. átmérőjű rézszeg megváltási ára 1 kor. (Erre a szegre az adakozóknak csupán kezdőbetűt véssük be.) 2. A mintegy 3 cm. átmérőjű réz szeg megváltási ára 2 kor. (Erre a réz szegre az adakozó teljes nevét véssük be.) 3. A mintegy 4 cm. átmérőjű réz szeg megváltási ára 5 kor. (Erre

a szegre az adakozó teljes nevét véssük rá és adjuk a szoborbizottság kis díszes okiratát.) 4. A mintegy 20 négyzet centiméter nagyságú réz lemez ára 20 kor. 5. A mintegy 25 négyzet centiméter nagyságú réz lemez ára 50 korona.

A réz lemezekbe az adakozó teljes nevén kívül egy jelmondat vagy családi címer is bevéshető. Ezek bármelyikének készítéséért külön 25 korona fizetendő (A nemesi címer pontos rajza vagy pecsétnyomóval készített éles mása beküldendő) Akik a réz lemezek megváltási áráért legalább 50 koronát fizetnek, azok megkapják a szoborbizottság művészi kivitelű nagy oklevelét örök emlékkésül. A hősök emlékének szánt réz lemezekért, melyek a szobor talpzatának külön fentírtott helyére kerülnek, a fenti alapárakon kívül 25 kor. fizetendő.

6. Előjáróságok, testületek, egyesületek, szövetkezetek, részvénytársaságok és asztaltársaságok a fenti megváltási áraknak legalább kétszeresét fizetik.

Egyéb felvilágosításokért kérjük központi irodánkhoz fordulni. (Nagyvárad Városháza, I. em. 2. sz.)

Minden bármily csekély összegű adományt köszönettel veszünk és hirtalpig nyugtázunk.

Hazafias üdvözléssel:

Fráter Barnabás,
Biharvármegye alispánja, elnök.

A szoborbizottság nevében:

Obrincák István,
M. kir. honvédeztudós, elnök.

Rimler Károly,
Nagyvárad város polgármestere, elnök.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Ára 1:20. Kapható Farkas István „Apoló“ drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

AZ UTOLSÓ NÁSZINDULÓ.

Írta: Hilf László.

Valami régi könyben olvastam ezt a mesét.

Szívemben ezer álmot dédalgetett, féltékenyen őrzött Erna, a fekete-haju művészlány. Féltette nagyon ezeket az álmokat titkos tolvajoktól, akik bizonyára elrabolnák, összetörnék, letaposnák, ha közelükbe tudának férkőzni. De Erna nagyon vigyázott. Ki sem mozdult hazulról.

Tul a városban, ahol a kóbor szelek sápadt margarétákat csábitottak tiltott szerelemre — lakott Erna, egyedül egy nagy kertes villában. Csak délutánonként, amikor a nyugodt emberek munkájuk utolsó fáradtságát szenvedik — surrant be a villa rácsos kapuján egy öreg néni, akit a városban mindenki Máli néni-nek nevezett soha ki nem deríthető okból, mert az öreg Rozáliának — keresztelte a pap, valamikor, a negyvenes évek egyik forró, sokat ígérő délelőttjén. Mintha meséből jönne és a mesébe lépne vissza, úgy jött és tűnt el Máli néni Erna házából. Mintha semmi más foglalkozása nem lett volna, csak meginni, lassan, kényelmesen felszűrölni három porcellán csésze kávéját és a kert lehullott szirmait, tépett leveleit

összeszedgetni, hogy tavasszal és nyáron semmi nyoma ne legyen az elmulásnak Erna körül.

A két furcsa teremtes, már évek óta élte ezt a titokzatos, homályos életet. Azóta, amióta Erna visszajött külföldi utjáról és lemondott mindenről, az álmokat és a művészetet kivéve.

Valami beteges rajongással szerette a hárfáját, amely sok szép estét, sok virágos órát adott neki, amikor még dekoltált dákák és frakkos urak csak azért ültek egy helyben, hallgatagon órák hosszágig, mert szereték őt és a hárfáját és azt a különös, kölcsönös játékot, amelyből a hangok nagy-szerű ünnepe keletkezett.

Erna meggyőződése volt, hogy nemesak az ő finom ujjai, hanem az ezüstös hurok is játszanak, ugrálnak, mert szeretik és megértik őt. Ugy képzelte, hogy a hurok kezese ugrással siklanak az ujjai alá, ha ő már mámorában, a kibuggyaság felzaklatott művész lelkével az öntudatlanság felé közeleg.

Késő augusztustól, késő októberig Erna minden alkonyatot a kertben töltött. Nagy, ódivatú faragott székből ült, amelyet különös figurákkal ékesített perzsa szőnyeggel (a perzsa sah két napig könyörgött, hogy fogadja el) terített le, kibontotta a haját, a

† GABRIELY LAJOS.

A váradai káptalan buzgó lelkű, áldozatkész érdemes tagját vesztette el Gabriely Lajosban, ki tegnap délelőtt hosszu, több mint két évig tartott betegség és türelmes szenvedés után meghalt.

Gabriely Lajos 1841 aug. 24 én született Budapesten, hol apja törvényszéki bíró volt. Apját baráti kötelék fűzte b. e. Szaniszló Ferenc püspökhöz, mely barátság még akkor keletkezett közöttük, mikor Szaniszló egyetemi tanár volt Budapesten. Szaniszló bermaatyja lett a fiúnak, ki középiskoláit a pesti piaristáknál végezte s azután bevitte őt Szaniszló kispapjai közé és a váradai szemináriumban, melynek rektora akkor Nogáll volt — tanulta a teológiát. Időközben apja is Váradra került, hol a kerületi főtörvényszék nagytekintélyű elnöke volt 1863 aug. 16 án szentelte pappá Szaniszló Gabrielyt, ki néhány évi káplánostodás (Nagyvárad Olaszi, Dabreczen) után 1870 ban ujjalotai plebános lett. Másfél évtizedig buzgólkodott itt a fiatal lelképásztor kiváló előszeretettel fáradozva azon is, hogy német anyanyelvű hívei megszeressék és megtanulják a magyar haza államnyelvét. Az ujjalotai hitközség egyike a legrendezettebbnek az egész országban, — tagjai messze vidéken ismeretesek munkaszeretetük, szorgalmuk, takarékoskodásuk és józan életük miatt. És hogy még ma is ilyenek, abban nagy érdeme van az elhunytak, 1885-ben Nagyvárad Velenczének lett lelkésze. Egykori szemináriumi rektora Nogáll vezette akkor (Lipovniczky halála után) az egyházmegye ügyeit s ő tette oda, mert sokat várt buzgóságától. Nem is csalatkozott benne. E nagy hitközségben mindvégig káplán nélkül, egyedül végazte ugyancsak terhes lelképásztori teendőit. Fáradságot nem ismerve karolta fel a lelképásztorkodásnak minden

fekete haját és halkan beszélgetett a szerelmesével.

Ilyenkor kitergette a féltve őrzött álmokat is, oda maga köré, a hulló krizantémumok alá. Mert Erna kertjében csak krizantémum szendereggett fejtő illatu álomban. Lila és fehér krizantémum. És ilyenkor, amikor az ősz lehellelte már tépazeti a fák koronáit, a szomorú japán virágok is nesztelenül hullalták könnyveiket a fű öreges, haldokló zöldjére — Erna úgy érzi, hogy a szive, a karsu, dusan aranyozott hárfája és ő maga zavartalanul szomorkodhatnak, kacaghatnak — a mult felett.

Máli néni-nek ilyenkor nem volt szabad lehullott szirmokat temetni. A lehullott szirmok és a sérge, halott levelek megnyugodva az elmulásban, ott pihentek a füvés földön. Ilyenkor szabad volt, hiszen az ősz kívánta, követelte. És Erna tisztelte az ősz, mert érezte, hogy lopva beszökik nemsokára az ő életébe is . . .

Ősszel, ha a nap bánatos ragyogással vigasztalta Erna kertjét, furcsa illat szállongott a krizantémumok között. A hárfája és Erna szívének bódító illata. Szentségtörés lett volna észrevenni az elmulást, ami ugyis ott ólálkodott és fagyos csókokkal riasztgatta az életet.

Egy ilyen szeptemberi alkonyaton topant be a házba a férfi. Magas, szép ember

Legujabb berendezésű **kelmefestő, vegytisztító és gözmosógár.** Vállal minden e szakmábavágó munkát elsőrendű kivitelben. Gyors munka pontos kiszolgálás.

Postai megbízások soron kívül eszközöltetnek!

Gyári telefonszám 34.

Felvételi üzlet: 14—69.

Szives megbízást kér:

HALTENBERGER VILMOS

ágát, nem zárkózva el a modern kor köve telményétől az egyleti tevékenységtől sem, de különös előszeretettel viseltetett a váradi velencei keresztény kultúra tüzhelye, a zárda iránt. E zárda fordította áldásos lelkek kincseit és filléreit s egy hasonló intézménynek a csillagvárosi óvodának a léte sítésére 10 000 koronás alapítványt tett.

Erdemei elismeréséül 1889-ben szent széki ünnök, 1906-ban tb. kanonok s 1907-ben aktuális kanonok lett.

Csendesen, zajtalanul működött, melynek nyomán sok áldás fakadt. Három évet tartotta aranymiséjét s akkor ötvenezer koronás alapítványt tett: 20 000 koronát a Sz. József intézetben egy szegény fiu nevelésére, 20 000 koronát a velencei zárda és 10 000 koronát a szegény papok segélyezésére. Amint hírlik, ez utóbbi nemes célra hagyta azóta szerzett vagyonát is.

Mióta a háboru tart, nagy összegekkel támogatott minden hadsegélyezési akciót. Akárhányszor megtörtént, hogy ő adott legtöbbet egy egy háboru jótékonyági célra s ezeken kívül őt kis hadiárváról gondoskodott.

Főpásztorának felterjesztésére a király 1913-ban novai tb. apáttá, a f. év tavaszán pedig közpészolnoki főesperessé nevezte ki.

Hosszas betegségében rávére, Gabriely Erzsébet, ki 46 esztendeig vezette házát, önfeláldozó módon ápolta, gondozta. A beteg kanonok kínos gyötrelmeit türelemmel viselte, míg tegnap délelben a halál angyala véget vetett szenvedéseinek.

Temetése hétfőn délelőtt háromnegyed 9 órakor megy végbe a káptalan sori székházból.

A temetést gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök végzi. A beszétele után a holttestet a székesegyházba viszik, hol a halott lelkiüdvéért gyász-mise lesz.

Az elhunyt kanonokot tegnap délután ravatalozták fel székházának emeleti nagytermében, melynek falait gyászdiapéria bo-

ritja. Középen magas, lépcsőzetes ravatalon nyugszik, menyezet alatt a halott, egyházi öltönyének díszében. Jóságos arcára a halál ráborította fagyos hidegségét. Hosszas betegsége, szenvedései mély vonásokat szántottak arcára, míg kialakították ezt az arcot, melynek a főbb vonásai emlékeztetnek arra, akit mi ismertünk és szerettünk. Masszív, antik éroszarkofágban nyugszik a halott, körülvéve a komor gyász pompájával. Körülötte virágok vannak, amiket annyira szeretett.

Elhunytáról a káptalan és a rokonság a következő gyászjelentést adta ki:

A nagyváradi l. sz. káptalan a rokonok nevében is fájdalommal, de a Mindenható bölcs végzésén megnyugodva jelenti, hogy szeretett kártyása Gabriely Lajos nagyváradi l. sz. kanonok, novai tb. apát, közép szolnoki főesperest, szentszéki tanácsos, aranymisés áldozópap jámbor életének 75-ik, miséspapságának 53-ik évében, példás béke türelemmel viselt hosszas betegség és a haldoklók szentségeinek ájtatos fölvétele után 1916. augusztus 12-én d. e. háromnegyed 12 órakor jobblétre szenderült. A megboldogultnak hült tetemeit 1916. augusztus 14-én d. e. háromnegyed 9 órakor fogjuk az ő kanonoki székházánál (Káptalansor 5. sz.) beszentelni és a székesegyházban tartandó gyász-mise után a nagyváradi olasz i. temetőben nyugalomra helyezni. E végtisztességre az elhunyt paptársait, barátait, ismerőseit tisztelettel meghívjuk. Kelet Nagy Várad, 1916. augusztus 12-én. Az örök világosság fényekedjék neki!

Resch Mihály székesegyházi karnagy kéri a Kath. Kőri dalárda azon t. tagjait, a kik a temetésen résztvesznek, sziveskedjenek hétfőn már 8 órakor a szemináriumban egybejönni, a hol a szükséges férfikarokat megpróbáljuk.

DISPUTA.

Irta Bihari Akos.

(Kitűnő barátom, a színházi habitué olyan savanyu arccal járkal a színház előcsarnokában, mintha vaskorba harapott volna. Eppen felvonásköz van. — Tapintatosan melléje húzódtam és a következő disputa indul meg közöttünk.)

En: Miért olyan rosszkedvű, kedves barátom.

Ő: Ugyan hagyja! Vidéken sem érdekes színházba járni. Semmi önállóság, semmi eredetiség. Ők itt a vidéken egyebet sem tudnak, mint a fővárosi színészeket jól-rosszul lekópíázni. Ha Hegedűs Gyula valamely szerepét vörös szakállal játssza, bizonyos, hogy a vidéki színész is vöröset fog ragasztani. — Ha Gál Gyula szerepének valamely mozzanatánál nagyot kiált, bizonyos, hogy Bömbölő Balambér vidéki művész ur szintén nagyot fog kiáltani. Régi színházi róka vagyok. Láttam a vidéken vagy harminc János vitézt, ugyanannyi Bob herceget, meg Mágnás Marcsát. Mind csak azokat a morzákat szedgetik fel, amik a Fedák Sári gazdagasztaláról lehullottak. Hát nem kétségbeejtő ez? Sehol egy új ötlet, sehol egy friss gondolat. Szánalmas antikálás a budapesti minta után. Sívár, értéktelen kópia. — Bocssásson meg, ha Önt, mint színész-embert kellemetlenül érintik a kijelentések, de az igazságnak megvan az a privilégiuma, hogy goromba legyen.

En: Keserű és kegyetlen szavak. Még szerencse, hogy több bennök az epe, mint az igazság. Meglepnek és hámulatra ragadnak az Ön kifakadásai. Vidéki színház látogatótól hasonlókat még nem hallottam. Hiszen Önök épen akkor szoktak panaszkodni, ha egy előadás nem hasonlít a pestihez. A vidék mindig a főváros után igazodik. Hiszen Önöknek semmi sem kell, ami nem Budapestről szűrődik le a vidékre. Önök nem mernek egy helybeli író, festőt, szobrászt vagy politikuszt igazán nagynak és kiválóknak tartani, amíg a főváros nem approbálja őket.

volt, aki az arcán viselte az arisztokraták, a született nagyrak vonását. Puha, meleg szemével körülnézett a szobában, ahova Mál néni rémült némasággal bevezette, aztán fiom, selyempapírosokat szedett elő a zsebéből és állva várta meg Ernát. Talán herceg volt, vagy valamelyik rejtett ország uralkodó királya, de előkelő komolysága elárulta, hogy hercegnél semmi esetre sem kevesebb.

Erna gyorsan, idegesen és kíváncsian rántotta szét a nehéz függönyt, amely az ajtót eltakarta. Olyan mozdulat volt ez, amely azt mutatta, hogy Erna várt valakit és most nagyon gyorsan szeretné megtudni, hogy az a valaki érkezett-e meg?

Sokáig álltak szemben egymással, anélkül, hogy szóltak volna. A férfi Ernát nézte áhitatosan, mint egy halovány, tökéletesen szép alabástrom szobrot, amelyet örökre elbujdosott mester faragott egy képzelt istennő tiszteletére. És Erna most nagyon szép volt. Haja kibontva kigyózott végig halovány színű kontyosán és hosszú pillái — mint két rebent lélek — remegtek finoman.

— Nem maradok sokáig Erna — mondotta halkán, félénken a férfi. Régen kerestem, de csak azért, hogy így lássam. Megdöbbenve, szépnek, mint egy örökös sejt/s. Eljöttem, hogy ismét elmenjek mostmár.

Erna tudta, hogy mi az a szó amit a férfi nem mondott ki. És szeretett volna hangosan, sikoltva felzokogni: nem, nem örökre. De esőndesen csak ennyit mondott:

— A herceg úgy rendelkezik magával és ez idejével, ahogy a herceg akarja.

A férfi meghajította a fejét és nagyon fájt neki, hogy az, akiért országokat utazott be, akiért elfelejtett élni, úgy ahogy eddig élt, akiért a nagy szomorúságot magába zárta mint hajdan valamelyik őse, aki Szilézia urdjéért daróc esuhát vett a tésztére — az a nő most hercegné szelítja és úgy beszél vele, mint herceggel.

— A kapuból vissza akartam fordulni, de a hangok és illatok behuztak. Ne haragudjon rám, én szerettem volna jó lenni, olyan jó, hogy maga sohasem látott volna.

Erna most érezte csak, hogy miről beszél a férfi. A szíve felkacagott és az álmai, mint finom porcelán nipppek gyöngén összesendültek.

— Herceg, ha nem fáradt — jöjjön le velem a kertbe. Szép most, nagyon szép a kertem. Olyan, mint a hercegé, ott a Tájó völgyében. Egy kicsit szomorú, de mi ketten — úgy e herceg — mi sem vagyunk a mosoly rokonai?

Régi hangok, elmúlt pillanatok va-

rása bujkált a sok szőnyeg és szobrocák között. Minden képből a múlt lélegzett az előkelő ura és a művészlányra.

A kert ajtaja előtt Erna megfogta a herceg kezét és ugrándozva — mint egykor, amikor még ismeretlen tájak vonzóiták gyermekes bátalságát — lábujjhöggyra álva vezette a fák és apró bokrok között, oda, ahol a fekete, dusan aranyozott hárfá várta vissza szerelmes játszótársát.

Soha nem hallott melódiák száltak a kert fái között és a haldokló krizantémumok új tavaszt éreztek a hangok nagy ünnepében. Erna kacagott, sirt, a hárfát simogatta, oskoltta és a haja kigyózza reszelt az őszi szélben.

A herceg tudta, hogy Erna még sohasem játszott így, ilyen nagyszerűen. És megtudta, hogy azok az órák, amelyeket ő felve és erőszakosan a lelkéhez kötözött az emlékezés fekete selymével azok az órák ott élnek és szenvednek Erna szívében is.

Hiszen szerették egymást. Csókos szájuk ha őszetapadt, tisztán és bizonyosan érezték a szerelmet. Játszottak egymással és a szívükkel mint két rózsaszínű testü gyermek a patak tiszta kavicsaival.

Még mindig a kezében voltak a selyem papir lapok. Most lassan kibontotta őket és szétszórta, hogy az őszi szél elvigye ma-

Intézeti fehérneműek. Harisnyák, ágyneműek, paplan, matrác. Flanal takarók és teljes felszerelések. Gyermek ruhák és kabátok. Kalapok, sapkák és kötények legolcsóbban beszerezhetők.

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A vidék mindig vidék marad. Véleményében meggyurható, kritikájában pedig tapogatózó és félénk.

Ó: De ha ön — nem éppen alaptalanul — ennyire leszólja a vidéket, amiért nem tudja magát a fővárosi befolyásoktól emancipálni, — akkor hogyan fogja megvédelmezni a színészeket, az Ön kollégáit, akik egyebet sem tesznek, mint Budapestet majmolják és képtelenek a saját fejükkel gondolkodni.

En: Ugy, hogy egyáltalán nem védelemem őket. Ők kénytelenek utánozni a fővárosi kollégákat. Ha nem tennék, maga a vidék itélné el őket. „Beezeg másképp csinálják ezt Budapestben!” „Ezt a jelenetet Góth, vagy Hegedüs így, vagy amúgy játssa!” Elfajta megjegyzések sűrűn hallhatók a vidéki színházak nézőterein. Az a szegény vidéki színész nem mer önálló lenni és ön, aki eredetiséget, függetlenséget követel tőle, meglehetősen elszigetelten áll e véleményével.

Ó: Azért mégis csak ama keveseknek van igazuk, akik azt hirdetik, hogy a színész járjon a saját lábán. Alkosson és ne fotografáljon. Művész legyen és ne mesterember.

En: De hol a határkő, mely a kettőt elválasztja? Ime, a régi probléma: egy porszem még nem domb, száz porszem sem domb, ezer porszem sem az; hány porszemből kezdődik hát a domb? Hol végződik a mesterség és hol kezdődik a művészet?

Ó: A mesterember a régi, kitaposott ösvényeket gázolja, a művész új utakat tör magának. A mesterember másol, utánoz, sablonok után igazodik, a művész ellenben teremt, alkot a saját lelkéből és a saját erejével.

En: Csakhogy „nem minden század szül Cicerókat” és ha Napoleon minden katonája a tarsolyában hordta is a marsallbotot, azért a világtörténelem csak egy Napoleont ismer. Bizonyos, hogy az igazi és erős egyéniség keres és talál érvényesülést, de a vidéken nagyon súlyos a színész hely

zete. A vidéki színészet valóságos tapotómalom, ahol már nagyon sok tehetség feloldódott. Ebben a taposó malomban számolni kell a lehetőségekkel és a színész örül, ha lerobotolhatja a maga napszámát. Egy vidéki színház évente 40-50 premiért kitermel és egy vidéki színész évente legalább száz új szerepet tanul be, de ez a szám sokszor háromszázra is emelkedik. Tessék ilyen körülmények között eredetinek, önállónak és művészinak lenni.

Ó: Akkor más alapokra kell fektetni az egész vidéki színészetet. Lehet, hogy a rendszer a hibás, de az én rámm nem tartozik. Ha színházba megyek, művészi életvezetben akarok részesülni és nem plágiumokban.

En: Ezt a szót kapcsoljuk ki a vitánkból. Ama szédítő magaslatocon, ahol a művészet prófétái és fejedelmek trónolnak, ott tényleg nem szabad és nem lehet plágiumról beszélnünk. A Rossik, Irwingek, Dusák és Jászai Marik vitán felül állanak. Mindenki iparkodik őket utánozni, ők ellenben nem utánoznak senkit. De, ha a felsőbb régiókból csak egy kissé alább szállunk, lépten-nyomon találkozunk „a plagizálás” tüneteivel. Molière nem restelte nyíltan megvallani „Je prends mon bien, on je le trouve.” Amit jónak tartok, onnan veszem el, ahol találok. Azt pedig Ő is be fogja látni, hogy ehhez a színésznek több joga van, mint az írónak, ha Molièrenek hívják is azt az írókat. Elvégre a színészi reprodukcióhoz is kell valamelyes művészet.

Ó: Persze, hogy kell. De egy festő, ha lemásol egy mesterművet, — ha becsületese ember — aláírja, hogy „másolat”. Ekkorban hány színész pávaskodik a vidéken „saját felfogással” — önálló alakítással”, pedig csak *eltulajdonította* valamely fővárosi kollégájának szokszor verejtékes munkáját.

En: És azt hiszi Ön, hogy a fővárosban nincsenek művészek, akik hasonlóképp járnak el? Csak az a különbség, hogy ők Londonba, Milánóba, Berlinbe, vagy Párizsba meennek minták után. Pedig őket

a kritikusok, esztéták, dramaturgok, képzett és rutinos rendezők egész légiója támogatja. Idejük is van bőségesen. Hettek, sokszor hónapok állanak rendelkezésükre, hogy e gazdag eszközökkel magmunkálják a rájuk bízott szerepet, amit a vidéki színészeknek 3-4 nap alatt kell feldolgoznia — egvedül. És mégis akárhányszor megtörtént, hogy X, vagy Y művésznünknek egész Budapest tapsolt: milyen ötletes, grandiózus és **eredeti** alakítás! És, ha a következő évben, mondjuk Zaccani vendég szerepelt ugyanabban a szerepben, bámulva áliapítottuk meg, hogy ezt az alakítást már ismerjük. Pedig úgy e bár nem valószínű, hogy Zaccani plagizált volna — a mi művésztinktől?

Ó: De hiszen ez szörnyűség!

En: Nem is olyan szörnyűség! A színészen kétféle erő dolgozik: alkotó és reprodukció. Az alkotó erő kétségkívül a komoly, nemes és az igazi művészi értékeket juttatja kifejezésre, de azért a reprodukció képességeket sem kell lebecsülni. Elvégre, ha nem is illik plagizálni, de nem is tilos, ellenben nagyon sokszor „muszáj!” Tessék elhinni: nem is olyan könnyű doloz, Zaccanit, vagy Jászait jól leutánozni. Épp úgy, ahogy például legény legyen a talpán az a festő, aki egy Rembrandt, vagy Goya képről művészi reprodukciót tud adni. Szóval, ne becsülje le ön a vidéki színészt, ha néha másokat kénytelen utánozni.

Ó: De hát le kell mondanunk arról a szerencséről, hogy olykor olykor gyönyörködhettünk egy vidéki színész **eredeti** alakításában?

En: Dehogy kell lemondani! A fővárosi színész is volt valamikor vidéki és a vidéki színészen is művészi-lelek piheg. Alkot és teremt ő is. Csak ritkábban. Ezek az ő *lelkének piros betűs ünnepnapjai*. A többi napokon pedig üzemban van a taposó malom.

* **Templomi** és mise ruhák tisztítása, reverendák átfestése, tisztítása. Haltenberger Vilmos, helmfestő és vegytisztító gyárában, Nagyvárad.

gával valahová, az indiai nárcisz erdők felé.

Nem kellene a kották már, amelyeket szóta mindig magammal hordok. Nem kellene nek, hiszen ez, amit most érez, amit most dobott beleszemmisülésbe — ez a nászinduló a miénk! A mi szerelmünk tiszta dala ártatlan, most született, most halt meg. Ugye Erna el kellett jönnöm, várt, nagyon, olyan nagyon, mint ahogy én kerestem magát? Ugye Erna a szerelmünk dala ez: a mi boldogító megtisztító nászinduló? Oh! boldog vagyok és ittas a boldogtalanságtól.

A kezére csavarta Erna haját s kacagott mintha sohasem ismerte volna a könyveket.

Erna pedig komolyan, holtra vált ajakait mondta: — Herceg ez temetősi induló volt. Gyászdal, sirató melódia, amelyet drága halottak mellett éreznek a gyászolók. Herceg, mi most elmegyünk egymástól, mert két szívünk van. A magáé és az enyém, nem egyet éreztek akkor.

— Erna! . . .

— Most tudtam meg én is. Amikor azt mondta, hogy boldog! Én a boldogtalanságot vártam és azért mertem a herceget szeretni, mert azt hittem, hogy a herceg és én nem lehetünk boldogok. És most érzem, hogy nagyon is jó a boldogság. Herceg men-

jen el, én csak szenvedni akartam az én szerelmemért, mert különbnek hittem őt is, mag a szerelmemet is. És most látom, hogy úgy szeretek, olyan vagyok mint a többi, az asztalos felesége, vagy a bankár szeretője. Pedig hogy hittem, hogy felettük állok! Én érzem, mert az álmaim összetörték. Saját magam törtém össze őket.

A herceg érezte, hogy Erna igazat mond. Gyorsan határozott. Még egyszer felkacagott, aztán mosolyogva finoman, ahogy csak született hercegek tudják megtenni lassan, nagyon nyugodtan huzta ki a zsebéből a kis, arannyal kivert revolverét és — Erna észre sem vette — megcsókolta a kezefejére csavart fekete haját.

Mire Máli néni odatipogott a harmadik csésze kávéja mellé, a krizantémumok két szerelmeire hullatták utolsó könnyeiket és a fekete, dusan aranyozott hárfa hurjai, mint vékony ezüst patakok csillogtak az öreges zöld fűszálak között.

Igy irták volna meg ezt az esetet a hatvanas években, amikor minden szerelmemnek epedőnek, tragikusnak kellett lennie s a mikor a szerelmes minden jóra való nőtallában legalább is herceg volt, előkelő, hideg és mégis szenvedélyes.

A mai harcban a história így játszód-
nék le.

A hercegnek nem a rangja, hanem a neve Herceg (előbb Hönig). Hadseregszállító. Ernának csak volt a haja fekete most szőke, illetve sárga. A szerelem abból az időből származik, mikor még Herceg-Hönignek semmije sem volt. A szerelem — nos hát az mindig az a bizonyos régi történet. Kiüt azonban a háboru s Herceg bevonul hadseregszállító. Szállit mindent: bakancsot, esőtisztítót, szalámit, természetesen mind hamisat. Rendőrök jönnek érte, éppen mikor Ernával az esküvőt tervezik. Herceg-Hönig izgatottan előveszi a revolverét, mely nincs megtöltve, meg nézi s odaadja Ernának.

— Nehogy kárt tegyek magamban, ha nagyon megharagszom.

Aztán folytott hangon így folytatja:

— Minden becsületesen szerzett vagyonomat egy jó fiskálisért!

Máli néni pedig, a jó öreg Buxsummné részvételtől szól:

— Molegen ajánlom a fiamat, Balambér Ignácot. Ő keréssel megelégszik, ő legyen szerelmedek oltalmazója.

A befejezést a törvényszéki tudósítók írják meg.

Gyászruhák 10 óra alatt festetnek feketére.

Szabó László
vegytisztító és műkelfestő gyárában
Körözs-utca 1. sz. Telefonszám 7-67.

Elvállal mindennemű férfi és női ruhafestést, vegytisztítást különösen tisztí és katonai egyenruhák átfestését és vegytisztítását. Vidéki rendelések gyorsan és pontosan. Felvételi üzletek: Rákóczi-ut Bazarépület, Moskovits palota. Telefon 133. Szent János-utca 38. sz.

Mit döntött Románia?

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből a „Minerva” jelenti: Politikai körökben a minisztertanács legutóbbi határozatáról azt beszélnek, hogy a román minisztertanács abban az irányban döntött, hogy akcióba lép-e, vagy tovább is semleges marad.

A román kormány a kamarát augusztus második felében rendkívüli ülészakra hívja, hogy a helyzetről megtegye közléseit.

Az oroszok balszárnya letört.

Budapest, aug. 11. (Saját tudósítónktól.) A „Tag” jelenti Berlinből: Az oroszok balszárnya, amelynek előnyomulásához annyi hiábavaló reményt fűztek, megállították. A magyar-osztrák offenzíva lassan, de biztosan előrehalad.

Semleges vélemény Romániáról.

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) A Neue Züricher Zeitung a román kérdésből kifolyólag azt írja, hogy Oroszországnak Románián keresztül való esetleges erőszakos átvonulása Romániát a monarchia mellé állítaná.

— Tudomásunk van arról — írja a lap — hogy a magyarországi románokban semmi hajlandóság sincs az irridentizmusra. Azt véljük, hogy Románia vezetőférfiai megfogják védeni az országot a beavatkozás veszedelmétől.

Románia beavatkozásának ideje nincs itt.

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) Rómából az „Italia” jelenti: Bernben tartózkodik egy román államférfi Bukarestből, aki kijelentette, hogy Romániának a háborúba való beavatkozására ebben a pillanatban nem lehet számítani. Addig még sok mindent kell katonailag eldönteni.

A „Popolo d'Italia” megerősíti azt a hírt, hogy az orosz kormány kérést intézett Romániához arra vonatkozólag, hogy milyen magatartást tanúsítana, ha Oroszország a Románián keresztülvonulását kiterjeszkölni akarna.

Tengeri repülőink tevékenysége.

— Események a tengeren. —

Tengeri repülőjarműveink az e hó 11-ről 12-re virradó éjjel az Isonzó területen levő olasz ütegekre a gorgói olasz tengeri repülőállomásra és a Monfalconénál levő Adria művekre sikeresen bombákat dobtak, s az ellenség leghevesebb tüzelése dacára sértetlenül tértek vissza.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Általános offenzíva a Balkánon.

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) A „Secoló” jelenti Athénből: A szövetségesek általános támadását a macedóniai fronton két hét múlva várják.

Egy olasz hadihajó elsüllyesztése.

Budapest, augusztus 12. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Felhívó a sok gyászjelentés olasz tengerésztisztek haláláról. Valószínű, hogy a „Dondolo” nevű olasz hadihajó elsüllyesztéséről van szó.

A francia támadások visszaverése Thiaumontnál.

Berlin, aug. 12. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Kiepeval és a Fouresux erdő között, Cailemontnál nagy angol erők támadtak. Auvillestől északra és Pozieresnél közelharcban és ellentámadással visszavertük őket. Basentin le Petittől északra és Guileumontnál a tüzéség, gyalogság és a gépfegyverek tüzésében a támadások meghiúsultak. Maurepas és a Somme között a franciák heves támadása összeomlott. Hemmtől északra egy kis erdőrésztbe behatoltak. A Sommetól délre Barleuxnél meghiúsult egy részleges ellenséges előretörés.

A Maas jobbparján augusztus 11 ének éjjelén a Thiaumont erdőtől északnyugatra kézigránát támadásokat, tegnap este pedig az erdő ellen intézett erős gyalogsági támadásokat vertünk vissza a franciák súlyos veszteségei mellett. Leintreytől délre egy német járőr vállalkozás sikerrel járt. Foglyokat ejtettünk.

Tervszerűen folynak mozdulataink.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg vezértábornok harcvonala. Subticeinél, a Strumijew mentén, a Nobel-től nyugatra és Zarecsétől délre orosz csapatok sikertelenül támadtak. A Stochod hajlásban, Kovel-től keletre egy rövid előretörésünk alkalmával 170 orosz elfogtunk és több gépfegyvert zsákmányoltunk.

Zalosectől nyugatra Stroszelanice mindkét oldalán erős ellenséges támadásokat vertünk vissza. A Kovel-sarnii vasútvonal mentén és ettől északra repülőrajaink az utóbbi napokban a kiterjedt csapatátörökben ismételtén jó célpoztot találtak, amelyeket bőségesen bombáztak. Sokutól északra légi harcban lelőttünk egy orosz repülőgépet.

Károly főherceg lovassági tábornok harcvonala. Zalosectől délre este még élénk harc folyt. Egyébként a Kárpátoktól északra gyalogsági tevékenységre nem került sor. A megkezdett mozdulatok tervszerűen folynak. A Kárpátokban előre haladó támadásunkkal Zabitól délre 700 oroszot fogtunk el és több gépfegyvert zsákmányoltunk. Német csapatok a Capul magaslat mindkét oldalán harcba léptek.

Balkáni hadszíntér.

Az ellenségnek a Doiran tótól délre tegnap megismételt gyenge színleges támadásai már tüzéségi tűzünkben meghiúsultak. (Miniszteri hírség sajtóosztálya.)

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer-
ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag
Farkas István Apolló drogeriájában Rá-
kóczy-ut. 7/B.

Markovits és Weinberger cég nyári újdonságai

megérkeztek

és pedig: szövetek, selymek, grenadinok, különleges blousok, pongyolák, nyári és gummiköpenyegek valamint ernyők nagy választékban, olcsó árban kaphatók. Costüm ruhák saját műhelyünkben olcsón és elismert legjobb kivitelben készülnek. Nagy raktár női kelengye fehérneműekben.

Telefon 11-09

Meghalt a főispán édesanyja.

A temetés holnap délelőtt lesz.

Hosszas betegeskedés után tegnap reggel jobblétre szenderült Nagyváradon az a tiszteletreméltó uriaszony, akit mindannyiunk szeretete és tisztelete környezett:

Özv. Cziffra Geróné az utolsó években betegeskedett. Azelőtt vidámságával, derült kedélyével s nagy lelkiműveltségével a nagyváradai társadalomnak előkelő köreiből azt a szerepet játszotta, amelynek családiaságát a mai nemzedék alig érti. Jól esett őt látni, hallani, folytonosan keresték társaságát, csodálták háziasságát, azt az urit, előkelő diszkrét tónust, azt az intimitást, mely házában uralkodó volt.

Életét gyermekeinek szentelte. Szeretettel egyformán osztotta meg három gyermeke között, akik jóságos lelkét, emberszeretetét és gyöngédségét örökölték, de emberismeretét is. Míg férje élt, boldog és szerencsés házasság mintaképe volt életük, mikor özvegyé lett, a Gracchusok anyját személyesítette meg asszonyi és anyai erényeivel. Érthető, hogy a gyász, mely megülte a Szaniszló utcai Cziffra házat, mély és vigasztalan, amelynek sötétjét csak a hit és vallás mindenekelőttől világossága enyhíti s a részvét, mely ma a város mélyen sujtott főispánját országszerte fölkeresi, ama nagy emberi erények viszonzása, melyet az elhunyt matróza fiába beültetett, gondosan ápol és felnövelt.

Halála a Markovits-, Miskolczy, gróf Kornis- és Glac- családoknak hozott szomorúságot.

Nagyvárad város tanácsa tegnap délelőtt rendkívüli ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a város főispánját ért csapás felett mély és igaz részvétét fejezi ki jegyzőkönyvében, abban osztozik s ezt a részvétet a tanács tagjai tegnap küldöttségben fejezték ki a főispánnak. A tanács ezenkívül a koporsóra a város közönsége és a tisztikar nevében koszorút helyez.

Az elhunyt temetése holnap d. e. fél 10 órakor lesz a Szaniszló utcai gyászházból. A temetést Fetszer Antal győri megyéspüspök végzi.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Cziffra Kálmán a maga és felesége Cziffra Kálmánné született Zithareczky Paula és gyermekeik Berta, Kálmán és András, Cziffra Fanny férjhezett Gyertyánffy Lászlóné és férje Gyertyánffy László és fiuk László, Cziffra Vilma, — továbbá Markovits Antal, felesége és gyermekeik, Markovits Marianne férjhezett özvegy Vertán Lajosné és gyermekei, Markovits Emma férjhezett özv. Szilágyi Gyuláné és gyermekei, néhai Markovits Josefina férjhezett gróf Kornis Károlyné gyermekei, Markovits Gabriella férjhezett özvegy Gyertyánffy László és gyermekei, Markovits Etelka férjhezett Miskolczy Jenőné és férje s gyermekeik, végül néhai Markovits Vilma férjhezett Glac Antalné fia, valamint az összes rokonok nevében is fájdalmas szívvel jelenti, hogy drága emlékü édesanyjuk, anyósuk, nagyanyjuk, nővérük, sógornőjük illetve nagynénjük özvegy Cziffra

Geróné született Markovits Berta keresztényi béketűréssel viselt hosszú szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után életének 66-ik évében a folyó évi augusztus hó 12-én hajnali fél 4 órakor elhunyt. A megboldogult drága halott tetemei aug. hó 14-én délelőtt fél 10 órakor fognak a gyászházban beszenteltetni és onnét a váradoszói plebánia templomban tartandó engesztelő szentmise megtartása után a család sírkövében örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1916 aug. hó 12-én.

Bethmann-Hollweg és Tisza Bécsben.

Bécs, augusztus 12. Gróf Tisza István miniszterelnök ma reggel hét órakor titkárával ideérkezett és a Magyar Házban szállott meg. A miniszterelnök részt fog venni a német kirodalmi kancellárral és a külügyi államtitkárral való tárgyalásokban.

Este a miniszterelnök jelen lesz az ebéden, a melyet a kancellár tiszteletére Roszner Ervin miniszter és felesége a Magyar Házban adnak. Holnap a miniszterelnök visszatér Budapestre.

Bécs, augusztus 12. Gróf Tisza István miniszterelnök ma délelőtt 9 órakor a Magyar Házból automobilon Schönbrunnba hajtatott. Ő felsége hosszabb különkihallgatáson fogadta.

Bécs, augusztus 12. Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár tegnap délután két órakor Burián közös külügyminiszterrel együtt ment ki Schönbrunnba s villásreggelire volt vendége a külügyminiszternek a Stöckel palotában. A dejeuner, a melyen kivülrésztvett Jagow külügyi államtitkár, Tschirschky Bögendorf bécsi német nagykövet és neje s a birodalmi kancellár mellé beszozott követségű tanácsos, délután háromnegyed három óráig tartott.

Elsőnek a német nagykövet távozott el nejevel, azután Jagow külügyi államtitkár hagyta el a palotát, utolsóak Bethmann-Hollweg kancellár, ki tábornoki egyenruhában volt, mellén az I. osztályú vaskereszttel. A schönbrunni Stöckel palotából automobilon a hetségi úton Schönbrunnba hajtatott királyi kihallgatásra. A birodalmi kancellár délután háromnegyed négy óráig maradt a felsége dolgozószobájában.

Tisza a kancellárnál.

Bécs, aug. 12. Bethmann-Hollweg ma délelőtt nem távozott a szállodából, hanem hivatalos ügyeket intézett. Délelőtt tíz órakor Montenuovo herceg első főidőrmester látogatását fogadta, a ki körülbelül 20 percig maradt nála. Ebben az időben Jagow külügyi államtitkár az Imperialból a Metternich-utcában levő német nagykövetség palotájába ment.

Tizenegy órakor gróf Tisza István miniszterelnök érkezett gyalog az Imperial fogadóba, a melynek előcsarnokában Lohner szállodaigazgató fogadta és felkísérte a birodalmi kancellár lakosztályába. Jelenleg — felegy órakor — gróf Tisza István és Bethmann-Hollweg tanácskozása még nem ért véget.

Gróf Stürgkh miniszterelnök ma dél-

után egy órakor a német államférfiak tiszteletére villásreggelit ad, még pedig a Sacher-fogadóban, mert nőtlén lévén, nincs olyan nagy háztartása, hogy sok vendéget láthasson magánál. Tegnap és ma a diplomáciai és politikai világ sok neves képviselője hagyta névjegyét az Imperial-fogadóban a birodalmi kancellár számára.

Kizárt vendégek.

Kellemetlen kalandon mentek át azok, akik pénteken Margitta első szállodájának kényelmét vették igénybe. A szálloda bérlőjének — ki egy a háboru alatt özvegyé lett három gyermekes asszony — férje után valami adóssága maradt egyik nagyváradai pénzintézetnél. Az adós és hitelező között nem a legbarátságosabb viszony állhat fenn, amint ez rendjén is lett volna, azt azonban már nem találhatták rendjén valónak a szálloda vendégei, hogy pénteken délelőtt, míg a városban elfoglaltságuk után láttak, a hitelező képviselője egy zárgondnok társaságában megjelent a végrehajtóval a szállodában, lezáratta az összes szobákat magához vette azoknak kulcsait is, elhajtatta a vendéglősné három pár lovát, melyek a vendégek részére a szálloda fiakerjeihez voltak tartva, s mint aki mindeennapos megszokott dolgot végzett, nyugodtan távozott.

Nem ilyen nyugodtan fogadták azonban a hazatérő vendégek a vendéglősné azon közlését, hogy szobáikba nem mehetnek be, mert a hitelező pénzintézet zárgondnoka elvitte a kulcsokat, gondosan odazárva az utasok podgyászát. És bár némi vigaszul szolgálhatott, hogy szerencsére nem a szobákban tartózkodtak, mikor ez aktus történt, mert a zárgondnok ur buzgalma folytán, — ki bizonyosan egy jól berendezett szálloda leltárába sorozta a vendégeket is, — most a szobába zárva gondolkodhatnának a kijutás lehetőségén, — nem álltak meg e vigasznál, hanem szabad véleménynyilvánítás mellett bíralták az esetet.

Heti vásár is lévén Margittán, a sikerült adás vételre nem tudták az áldomást sem meginni, mert hiszen a zárgondnok hatásosabban működött, mint az antialkoholizmus legagilisabb apostola.

De hogy a zárgondnok szive sincs vajból, az kitűnt még abból is, hogy a késő este Margittára érkező vendégek részére sem nyitotta fel a szobákat, úgy, hogy akiket sorsuk este Margittára hozott, azok kapkodhattak rég elfelejtett margittai ismerőseik után, hogy azokat, mint váratlan kedves szálló vendégek megörvendeztessék.

Öröme lehetett azonban a lefoglalt három pár fiakeres lónak, melyek ahelyett, hogy kora reggel munkába fogattak volna, hogy a szálloda vendégeit a vasúthoz fuvarozzák, pihenek a zárgondnok ur istállójában, míg az elutazni készülő utasok a reggeli szürkületben csomagjaikkal kezükben, gyalog igyekeztek Margitta poros országútján a vasúthoz, százszor megfogadva, hogy soha nem jönnek Margittára jókedvükből.

A hitelező nagyhatalom ugyan, mikor

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb hirtelnek örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167-43.

a bíróság végrehajtójával adósánál megjele-
nik, de egy szálloda messziről jött utasaival
szemben talán mégis lehetett volna anyai
figyelemmel, hogy ilyen hecc végrehajtást
ne rendezzen, mert hisz alig esne jól bárki-
nek, hogy szállodabeli szobájából egy tul-
buzgó zárgondnok az utcára zárja és így
podgyásza hátrahagyásával utazzon el, vagy
ha ezt nem teheti, úgy gondolkozzék, vajjon
feltöratheti-e lezárt szobája ajtaját.

Nagyvárad, 1916 aug. 22.

Dr Kaczián Kálmán.

Polónyi a közös főparancsnok- ságról és Romániáról.

Az adóreform tárgyalása.

Az ülést háromnegyed tizenegykor nyi-
totta meg Szász Károly elnök és bejelen-
tette, hogy a törvényhozó testületnek érde-
mes tagja, Kelemen Samu elhunyt. Indítvá-
nyozza, hogy emléket jegyzőkönyvben örö-
kítsék meg és ravatalára koszorút helyez-
zenek.

Jelenti továbbá, hogy a király születés-
napja alkalmából a budai koronázótemplom-
ban szentmise lesz és az országgyűlés sze-
renes kívánatait juttatja a trónhoz.

Az ülés első szónoka Antal Géza volt,
aki az adójavaslatok beterjesztése alkalmá-
ból hosszasan dicsőítte Teleszky pénzügyi
minisztert, majd Simonyi Semadám Sándorral
és Sághy Gyulával polemizált. A városi ház-
tartás rendezésének kérdésével foglalkozik.
A magyar városok fejlődésében nem lát ha-
tározott megállapodott irányt, csak bizonyos
kapkodást és hódolást a divatnak. A főny-
üzés dolgában az összes magyar városok
hibáknak.

Ezután Sághy Gyula felreolított szavait
magyarozza meg.

Azután Polónyi mondott nagy be-
szédet.

Polónyi Géza: Ha a kívül történő esá-
eményeket összehasonlítjuk a Házban törté-
nendőkkel, ahogy sem tudok beilleszkedni
abba a környezetbe, a hol — mikor a nem-
zet legnagyobb érdekei forognak kockán —
azon vitákoznak, hogy ki fizessen kevesebb
adót. Ilyen komoly időkben a kormánynak
kötelessége az ellenzék kívánásainak is
eleget tenni. Ha ez nem történik meg, az
ellenzéknek azt kell mondani: osekedjék
a kormány az ő teljes felelősségére.

Teleszky János: Ugy van!

Polónyi Géza: Csupa titokzatossággal
vezik a nemzet nagy ügyeit. Hol van szé-
les e világon, főleg a haroban álló nemzetek
között olyan hely, a hol ehhez hasonlóan
tájékozatlanok volnának az emberek a saját
ügyükben, mint a hogy nálunk? A bizalmi
tanács több tagjával is beszéltem. Azelőtt
még megtudtam valamit tőlük, de mióta a
bizalmi tanács tagjai, semmit sem tudhatok
meg tőlük. A mi kormányunk az egyetlen
a világon, a mely még a hozzá intézett in-
terpellációkra sem válaszol.

Ne fecséreljük a történelmi idő pillanatait,
hanem fogjunk kezét, hogy a haza védelmé-
ben az utolsó is megkísérüljék. A mikor
azt látom, hogy ebben a nagy történelmi
korszakban olyan döntő változás történhet a
hadvezetésben, hogy van az, hogy az or-
szággyűlésnek semmi szava nincsen ehhez,
semmi részletértésülése, hogy hogyan kerül
az egész magyar nemzet idegen vezetés alá?
A helyzet most az, hogy úgy állunk a vilá-
gtörténelem előtt, hogy külföldi állampol-
gár vezetésére bízzák egész hadseregüket.
Kérnem kell a kormányt, hogy erre nézve
felvilágosítást adjon.

Hogy a honvédségünk, népfelkelésünk
és minden fegyverfogható magyar ember
felhasználható a közös hadsereg kötelékében

is, ez anyai könnynek lett a forrása, hogy
arról nem is óhajtok most beszélni. A lé-
nyeg az hogy a nemzet hadi imperiális
jogát idegenekre ruházták, még pedig a
törvényhozás megkérdése nélkül.

Szekely Ferenc: Győznünk kell!

Polónyi a román kérdéstről beszél és
utal arra, hogy a népekkel nem közölt
szerződések milyen bonyodalmakat okoz-
tak. Tapasztaltuk ezt a hármasszövetség kö-
rül az olasz kérdésben. Félő, hogy ugyan
ilyen a helyzet Romániával szemben is,
miniszterelnök beszédéből az derül ki,
mintha mi szövetségben volnánk Romániá-
val, de erről Magyarországon senki sem
tud. Kérve kéri a kormányt és az ellenzék-
ket lássák be végre, hogy elérkezett az a
pillanat, a melyben a nemzet tájékoztatás
nélkül nem maradhat és éppen ezért vilá-
gosítsák fel a helyzetről.

Sehol a világon nincsen olyan adóbeli
immoralitás, mint nálunk a kereseti adóban,
valaki arra akarja a vidéki földbirtokos
osztályt felhasználni, hogy nehéz munkával
megkeresett filléreit a jövedelmi adók kon-
tingentálása címén a budapesti harnandá-
nak adja, hogy Birozy et consories még
tízszor anyai adósságot csináljanak.

Návay Lajos azután rámutat, hogy a
javaslat csak bevezetése a nagy adóreform-
nak, amelyet a háború tesz elkerülhetetlenné.
Majd a másodosztályu kereseti adóval fog-
lalkozik. Ez a vagyoni téren nem kelti azt
a meggyűzést, amelyet hozzáfűztek. A ja-
vaslatot elfogadja.

Ekkor Beöthy elnök szünetet rendel.

Délután Simonsits alelnök nyitja meg
az ülést.

Pallavicini ögróf Földesi Béla és Esz-
terházy Mária határozataihoz szól hozzá,
majd Radvánszky Antal báró tegnapi ki-
jelentésével polemizál a birtokpolitikáról.

Radvánszky személyes kérdésben kíván
szólni és kijelenti, hogy örvendene, ha Pal-
lavicini alföldi földbirtokát az oltani magyar
parasztoknak engedné át és ehelyett az erdős
vidékeken venne hitbizományokat.

Pallavicini válaszol és kijelenti, hogy
ha volna hitbizománya, szívesen megtenné.

Bródy Ernő és Mayer Náador a javas-
latot nem fogadja el.

Az elnök indítványozza, hogy a Ház
legközelebbi ülése augusztus 21 én legyen.

Ezzel szemben Batthyány gróf augusz-
tus 22 ikét ajánlja.

Az elnök és a Ház elfogadta Batthyány
indítványát és ezzel az ülés 8 órakor
véget ért.

Mi okozza a járványt?

A hatóság figyelmébe.

Amint értesülünk, a Szarvas sor 21.
szám alatt tömeges tifusz megbetegedés tör-
tént, miután 9 személyt kórházkézett meg
a veszélyes ragályos betegség.

Dr Barna Ármán tisztiorvos a ház la-
kóit a járványkórházba szállította és a
vizsgálat során megállapította, hogy a beteg-
séget körülbelül a vízvezetési ivóvízből kap-
ták. Minthogy sokan ellenkező véleményen
voltak azon érveléssel, hogy az egész város
ugyanazt a vízvezetési vizet issza, a tisztio-
rvos megvizsgáltatta a Szarvas sor 21.
házának vízvezetési vizét Szeberényi városi
vegyészszel, aki megállapította, hogy a víz
ben tifusz bacillus van.

Dr Barna tisztiorvos erre felbontatta az
illető ház vízvezetési csatornáját, mely al-
kalommal megállapították, hogy az udvaron
levő egyik vízi akna elromlott, s ebből ki-
folyólag a szennyvezető csatornák fer-
tőzött vize érintkezésbe került az ivó-
vízzel.

Természetesen az elromlott aknát ki-
cserélték.

Azonban e helyen fel kel hívnunk az
illetékesek figyelmét arra is, hogy hasonló
jelenség másutt is észlelhető. A ki meg-
szokott a város különböző részein fordulni,
annak három helyen igen orrtékerő illat
csapja meg szagló érzékét, még pedig a
Tisza Kálmán téren a gör. katolikus
szeminárium előtt, a Szent László téren a
városháza előtt és a Fekete Sas előtt.
Nem lehetetlen, hogy ezen helyeken is a
szennyvezető csatorna szakadt ki, éppen ezért
a város közegészsége érdekében nem fog-
ártani ezen helyeken is hatósági vizsgálá-
tot tartani.

Művészi tanerők szerződötése a Patzkó-zeneiskolában.

A Patzkó-zeneiskola 1916—17. tan-
évre szerződötte Bodfy Eleonóra zene-
akadémiát végzett okleveles zene tanárt, aki
elsőrangú hangverseny játékos és dalkísérő,
ki magas színvonalon álló zenei képzettsé-
gével kiváló tényezője lesz zenei életünk-
nek: előbbeni állásában elsőrendű ered-
ményt mutatott fel jelesen képzett növén-
dékeivel, kiket az Akadémián levizsgázta-
tott. Kivüle megmarad Zintz Anna, öt év
óta elismert jeles tanára az intézetnek:
lelkismeretes, szakszerűen vezetett kezdő
növendékeinek kiváló haladása közismert
tény. Zeneelméletre külön férfi tanára van
az intézetnek, ki maga is komoly irányú
klasszikus zeneszerző.

Az iskola most tölti be főnállásának
30 dik évét, mindig középpontja volt Nagy-
várad kulturális zenei életének, hol a
finomabb zenét kedvelő családok gyermekei
nyertek állandóan művészi képzést, úgy
hogy minden évben a legfőbb fórumon:
Budapesten a Zeneakadémián tesz magán-
vizsgát és főlvételt több tehetséges növén-
dékük, úgy az ének mint a zongora tan-
szakról.

Patzkó Aladárné 15 évig volt a szé-
kesegyház énekkarának szerződötött tagja,
közben neves énekmesterektől tanult, 1909 ben
nyert az orsz. m. kir. zeneakadémián ének-
tanazakra képesítő oklevelet, melynek alap-
ján nyerte el az olasz közs. polg. leány-
iskola énektanári állását.

Nagy áldozatok árán, értékes tanerőket
szerződötte, az iskola október hótól átteszi
helyiségét Uri utca 15. sz., földszint, fő-
postával szemben megfelelő modern helyi-
ségbe. B. iratások augusztus 15 étől kezdőd-
nek délelőtt és délután a régi helyiség-
ben Tisza Kálmán tér, Jakab Mihály-
utcán.

NESTLÉ-FÉLE

GYERMEKLIWT

csecsemők

gyermek és lábadozó legjobb
tápláléka gyomor- és bélbetegségek után
Mindenkor kapható.

Próbadozt és tanulságos orvosi könyvecskét
a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a
Nestlé-féle gyermekliszt társaság, Wien I.,
Biberstrasse 38 e.

Az első nő-orvos Nagyváradon.

A jövő héten nyitja meg rendelőjét.

Érdekes nevezetessége lesz Nagyváradra pár nap múlva. A haladás utat nyitott a nőknek a kenyérkereső pályákra s a gazdasági viszonyok kényszerítő hatása alatt mindszélesebb körben látjuk a nőket nemcsak a könnyebb foglalkozásoknál, hanem a nehezebb, tudományos pályákon is.

Az orvosi pályán már nem egy nő van Magyarországon, sőt Nagyváradon is működik az egyik kórházban egy nő orvos, de önálló praxist nem folytat.

Pár nap múlva megnyílik Nagyváradon az első női orvos rendelő szobája, a szenvedő emberiség részére.

Ravazdy Barnáné szül. dr. Braun Erzsébet ideg, bel és női-gyógyász a jövő héten nyitja meg rendelő szobáját Nagyváradon az Apollóban s kezdi meg orvosi működését.

Az új nőorvos nem kezdő már az orvosi pályán. Működött kiváló sikerrel a Herzl szanatoriumában mint osztály orvos, majd mint a Budapest István uti szanatorium főorvosa fejtett ki elismerésre méltó és sikeres működést. Kifűnő képzettsége mindenütt elismerésre talált.

A fiatal, szimpatikus megjelenésű orvosnőt bizonyára kartársi tisztelettel fogadják körébe az orvosi kar, Nagyvárad előkelő társadalmá pedig csak elismeréssel honrálja az első nőorvos kiváló szakértelmét és nemes buzgalmát.

Tessék sürgősen behívni . . .

A feljelentések új formája.

A háboru kezdete óta folytonosan érkeznek a katonasághoz és a katonai ügyosztályhoz a névtelen feljelentések áradatai. Előzte a pusztá névtelen feljelentések voltak divatban, hogy ez meg ez az ember katoná lehetne, de még sem az. Minden ilyen esetben utána nézett az illető hatóság a dolognak, de tapasztalták, hogy körülbelül a feljelentések 90 százaléka alaptalan, hamis rágalom. Rendelet jött tehát, hogy a névtelen feljelentéseket nem veszik figyelembe.

A feljelentők ujtitással éltek. Most már nem névtelen leveleket írtak, hanem aláírást is biggyesztenek a feljelentések alá. Csakhogy ezek a nevek részben hamisak voltak, részben tényleg létező személyek nevei, amelyeket azonban természetesen az ő tudtuk nélkül írtak alá a feljelentéseknek. Csakhogy ezek sem különböztek az előbbiektől abban, hogy legnagyobb részük szintén irigység és rosszakarati szüleménye volt.

Most már még magasabb fejlődési fokra hágott a feljelentések formája. Olvasunk egy ilyen levelet, amely körülbelül a következőképpen szól:

Tekintetes Káder! Nagyon szépen felkérem a tekintetes Káder, hogy lenne szives már engemet behívni katonának. Ugyanis én már egészen kigyógyultam sebeimből,

nincsen semmi bajom. Csak tessék sürgősen behívni. Már szenvedtem a hazámért, de tovább is szeretnék szenvedni. Nagy tisztelettel: X. Y.

Utána ráézték a dolognak, hogy hát mi van X. Y. nál, de az illető kijelentette, hogy ő nem írt semmilyen levelet. Szívujja miatt tartósan lett szabadságolva, de még most sem érzi magát úgy, hogy katonai szolgálatot teljesítsen.

Szóval most már a becsületes feljelentők direkt annak a nevében írnak, akit felakarnak jelenteni. Csak a forma más, de az indok és a tartalom ugyanaz: irigység és a valóság hiánya.

Postamester és csendőrök harcra

A bereköszi börtényi tiz korona.

Bereköszi börtényben pénzt kapott a csendőrség, 371 koronát és 60 fillér zsoldot. A börtényi postamester: Asztalos Ferencné I. Nagy Imre csendőrnek s társának, akik jelentkeztek a pénzért, kifizette az összeget s beírta a jegyzékbe. A csendőr olvasgatta a pénzt, aztán közölte a postamesterrel, hogy ez csak 361 korona és 60 fillér, hiányzik 10 korona.

A postamester is megolvasta a pénzt s kifizette a hiányzó 10 koronát. Este azonban a zárlatnál 10 korona hiánya volt. Szólt a csendőrnek, aki beismerte, hogy 10 koronával többet kapott, vissza is fizette a pénzt, s ezt írásban is közölte Asztalosnéval.

Egy másik ügyben nyomozott a csendőrség s Éliás őrmester megjelent a postán. Asztalos Ferenc és felesége kijelentették:

— Mi csendőrökkel nem tárgyalunk, csak tanuk előtt. Ismerjük őket.

S mikor az őrmester tudakozódott ennek oka felől, Asztalos így szólt:

— Van nekem okiratom arról, hogy milyenek a csendőrök. Kitekerhetem én a csendőrök nyakát.

A szárnyparacsnokság tudomására jutott az eset, bevizsgálva az ügyet, dorgálásra ítélte a két csendőrt, akik a pénzt felvették s feljelentette Asztalos Ferencet és feleségét rágalom miatt.

Palánkay Károly tanácsa tegnap tárgyalta ezt az igazi falusi történetet, hol postamester és csendőrök harban állanak egymással.

Kihallgatták a tanukat, de azok nem igazolták, hogy a csendőr eldugta a pénzt, vagy szándékosan rejtette el, ellenben az írás Asztalosé mellett szólt.

Bolza Alfonz dr. gróf ügyész vádbeszéde után (védő: Várnai Ferenc dr.) a törvényszék 100 korona fő és 30 korona mellékbüntetésre ítélte a postamesterket, akik felbuzgáltak.

Gyönyörű rózsás arc a nő legszépe. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut. 7/B. Rimánóczy-palota.

A harcra férj bosszúja.

Megkéselte a feleségét és csábítóját.

Egy harcra férj érkezett katoná ma délután a Nagypiacon késsel megtámadta a feleségét és annak csábítóját a súlyos sebeket ejtett rajtuk.

Kiss Károly 10 hosszú éven keresztül élt nagy boldogságban feleségével Horvát Juliánával, míg a nagy háboru közbe nem jött a 1914. év augusztusában katoná nem lett Kiss Károlyból. Azóta folytonosan a harcra volt, de egyre érkeztek hozzá mindenféle levelek, hogy így és úgy: a felesége hűtlen lett hozzá és összeállt egy másik emberrel.

Kiss most hazajött a harcra, ahol mint az 51. honvédtarackezred tizedese szolgált, 14 napi szabadságra. Biharon lakó szüleihez ment, ahol szintén beszélt neki, hogy felesége összeállt egy Nagy Károly nevű kocsisal. Kiss bosszu gondolatával a kebelében jött be Nagyváradra és elhatározta, hogy meglesi feleségét és csábítóját.

Ma délután 12 óra körül várakozott rájuk a nagy piacon a Zöldfa utca felől oldalon. Nem sokáig kellett várakoznia, mert csakhamar jött felesége, még pedig Nagy Károlyal a kocsi bakján.

Kiss szeme előtt elhomályosodott a világ, nekirohant feleségének és zsebkését éször a hátába szurta, úgy hogy az asszony eszméletlenül rogyott össze. Az udvarló, Nagy Károly rákiáltott Kissre:

— Miért bántod ezt az asszonyt?

Kiss még jobban nekiszilajodott:

— Hisz' az én hűtlen feleségem! De megállj, te rád is rádkerül a sor.

Azzal bicskáját belemerítette a kocsi lapockájába.

A dühöngő katonát a rendőrségre kísérték, ahonnan kihalgatása után átadták a katonai készletnek. Feleségét és Nagy Károlyt pedig beszállították a biharmegyei kórházba. Egyikőjük sérülése sem életveszélyes, bár az asszonyé súlyosabb, de mindketten rövidesen kiheverik a szurás által okozott sebeket.

A rendőrség megindította a vizsgálatot.

A szeszitalok maximális ára.

Szeptember 1-én lép életbe.

A magyar kir. miniszterium által az égetett szesz italokért (folyadékért) kimérési vagy kis mértékben való elárúsítás esetében követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában kiadott 1489—1916. sz. M. E. rendelet 2. § értelmében 1916. szeptember 1. től kezdődőleg Nagyvárad város területére az égetett szesz italok folyó literenkinti kimérésének vagy kis mértékben leendő elárúsításának legmagasabb árát a következőkben állapítom meg:

1. szesz legalább 94 százalékos alkoholtartalommal literenkint 5 korona 20 fillér.
2. szeszből készült közönséges pálinka legalább 80 százalékos alkohol tartalommal literenkint 2 korona 20 fillér.
3. Borspró, törköly és különféle gyümölcs-pálinkák legalább 45 százalékos alkoholtartalommal literenkint 4 K 30 fillér.

4. Rum legalább 50 százalék alkohol-tartalommal literenkint 4 K.

5. Likőrök legalább 22 százalék alkohol-tartalommal literenkint 3 K 80 fillér.

6. Cognac legalább 38 százalék alkohol-tartalommal literenkint 4 K.

7. Arrak legalább 50 százalék alkohol-tartalommal literenkint 3 K 80 fillér.

Ezen most megállapított literenkinti legmagasabb árakon felül minden további magasabb áraknak a szedése a tenni számú rendelet 5 § a értelmében kihágást képez és 2 hónapig terjedhető elzárással büntethető.

A most megállapított legmagasabb literenkinti egységárak a kelősen dugaszolt, lepecsételt, vagy lemezzel lezárt és az ital megővezését tartalmazó cím lappal is el látott palackokban, korsókban vagy hasonló edényekben forgalomba hozandó finomabb minőségű égetett szeszes italokra nem vonatkoznak, mivel ezen zárt edényekben forgalomba hozott finomabb szeszes italok ár megállapítását ezuttal közérdekből szükségesnek nem tartottam.

Ezen ármaximálási rendeletem folyó év szeptember 1-én lép hatályba és az érdekeltekkel azonnal közlöm, hogy ezen ár megállapítás betartásának és betartatásának legszigorúbb ellenőrzéséről egyidejűleg gondoskodtam.

Nagyvárad, 1916 évi aug. hó 12.

Rimler Károly,
polgármester.

..HIREK

* **Személyi hír.** Singlár Gyula máv. felügyelő, forgalmi főnök szabadságáról hazaérkezett és a forgalmi főnökség vezetését átvette.

* **A bukovinai helytartóság Nagyváradon.** Már az első orosz offenzíva idején, a mikor Bukovina hadterület volt, Meran gróf a helytartósággal Kolozsvárra költözött. Később, a mikor az oroszokat kiűzték, a helytartóság visszaköltözött. A legutóbbi események szükségessé tették, hogy Meran gróf tisztviselőivel újra Magyarországra jöjjen. Most is Kolozsvárról telepedett meg. A kolozsvári helyi viszonyokra való tekintettel azonban a kormány legújabbban úgy intézkedett, hogy a bukovinai helytartóság tisztviselői kara, — családjukkal együtt mintegy 200 lélek — Nagyváradon helyezkedjék el. A belügyi miniszter a kormány ez elhatározásáról telefon értesítette Cziffra Kálmán főispánt, a ki tanácskozást folytatott a polgármesterrel és a főkapitánnyal. A tanácskozás eredményeképpen értesítette a kormányt, hogy a bukovinai helytartóság tisztviselőinek és családjaiknak elhelyezéséről gondoskodni fog. Meran gróf Nagyváradon Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök palotájába fog szállni.

* **A vármegye gabonája.** A megyeházán tegnap értekezletet tartottak, amelyen résztvettek Fráter Barnabás alispán és a főszolgabírók. Megbeszélte az értekezleten Kostyál Miklós miniszteri tanácsos, a földművelésügyi miniszter megbízásából. A vármegye gabonájának beszerzéséről, elosztásáról volt szó s a miniszteri megbízott mindezen helyeselte az előadott tervet és módosításokat.

* Háborús segílyt kérnek.

Nagyvárad város sok mostoha alkalmazottai között tartoznak a kisegítő vámenőrök. Ezeknek oly csekély a fizetésük, hogy családjukat a legsilányabb élelemmel sem tudják ellátni. Ezek a szegény emberek most kérvényt adtak be, amelyben háborús segílyt kérnek.

* Kedvezmény a Kath. Népszövetség tagjainak a Püspökfürdőben.

A Katholikus Népszövetség tagjai részére a Püspök fürdő előszekény bérlője kedvezményes jegyeket biztosított, a mely szerint népszövetségi tagok I. o. kádfürdőre 1 korona 60 fillér helyett 1 korona 20 fillérré, tükörfürdőre 1 korona 20 fillér helyett 1 koronáért válthatnak jegyet. Ezek a kedvezményes jegyek a Népszövetségi Otthon gondnokánál válthatók mindennap délelőtt 9—12 ig, délután 3—6-ig.

* **Le a bakról!** Bérkocsi-mizéria ideje. Az igazi, finom, pokróc gorombaságú kocsisok elmentek a harotérre s vitézül harcolnak a fronton. Azt mondják, hogy néha olyant káromkodnak, amitől megszalad a muszka is. Alig ül régi kocsis a bakon. S a gazdak közül is a nevezetes Korbuç Péter se ülhet fel többet a kocsijára, mert egy mérges seb miatt levágták az egyik lábát s az aracyifjuság híres éjjeli kocsisa bucsut mondott a cserkészésnek. Suhanok, sülvények kerültek fel a bakra, akik nem akarják tudni, hogy mi a regula s mikor kell ott lenni a standon. Egyre-másra hiányoztak a fiatal gyerekek, elmentek jobb fuvarért. Mivel pedig ezek fiatalok, csak dorgálni lehetett őket hanyagságukért. A rendőrség megdorgálta őket s most, hogy kétszer-háromszor ismétlődött a standról való elmaradás, keményebb büntetéshez fordult. Egyszerűen letiltotta őket a bakról. Egyiket hat hónapra, a másikat két évre. Hja, nem elég a piszkos száj, kötelességtudás is kell a bérkocsissegédnek, másként konfliktusok.

* **Kacagj bajazzó!** Tegnap temették el nagy részvét mellett Tiszadobon Losonczy Irént, Losonczy Gábor városi számvetőségi tiszt nővérét. Hosszas betegség fosztotta meg életétől. Losonczy Gábort ez a csapás mélyen megráditotta, azonban azt a kötelességet, hogy ma két kabaréelőadást rendezzen az áldozatkétség szobra javára, rendületlenül teljesíteni kívánja. Ennél fogva 6 rendezti mindkét előadást, mert helyettesse nem akad, fellép, mint színész, mint énekes és mint humorista, feketében és szürben. Vigasságot szerez a közönségnek, mert nincs idő a sirásra s nem szabad ott hagyni helyét. Kacagj bajazzó!

* **A B. alosztályu népfőlkelő szakmunkások jelentkezése.** Utalással a m. kir. honvédelmi miniszter urnak 1322. és 13296—1915. éln. sz. rendeletére felhívom mindazon 1897. évi január hó 1 től 1865. évi december hó 31-ig terjedő időközben született B alosztályu népfőlkelő szakmunkásokat (vas, fém, esztergyűyos, géplakatos, mű vagy egyéb lakatos, vas vagy egyéb szerszám készítő, kovács, maró, vas, acél, fém, öntő, kazánkovács, kocsigyártó, műszerész, precisions műszerész, acélhengergé, kalapács kezelő, furós, kupolkemencs kezelő, ólomforrasztó, bádogos, bognár, ács, asztalos, kőműves, nyerges, szijgyártó, timár, cipész, szabó, szűcs, kazán-, gép-ápoló, vajár, csillás és egyéb speciális bányamunkás, akik a legutóbb meg-

tartott népfőlkelői bemutató szemlén is alkalmatlanoknak osztályoztattak, hogy folyó évi augusztus hó 14., 15., 16., 17. és 18. án délelőtt 9—12 ig hivatalomban (katonai ügyosztály 33. számú szoba) a törvényes követelmények terhe alatt mulhatatlanul jelentkezzenek. Nagyvárad, 1816 augusztus 12. Eleméry Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

* **Egy molnár 50 év körüli kerestetik azonnali belépésre hónapos fizetéssel és kosztal az Ó-Palotai malomba.** Értekezhetni Gerlach Jánosnál a Palota.

A legjobb **molyirtó** szer az u. m. **mirt** Bagaria-Papir, **Molygyökér**, **Tabaco**, **Moff**, **Tarmalit**, **Camfor**, **terpstin**, **Zacherlin**, stb. már kapható **Farkas István „Apolló”** drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

Vidéki 1-2 gyermeket a tanévre elvállal ellátásra intelligens magános asszony. Cime Körözs-utca 54.

Magános urnő lakótársnőt keres, ki megossza vele a magányt. Sal Ferenc u. 13.

BERLINI VICTORIA
Általános Biztosító részv.-társaság.

Elfogad:

ÉLETBIZTOSÍTÁSOKAT,
amelyek **háboru** esetén a biztosítás teljes összegéig érvényesek.

Nagyvárad vezérügynökség:

Rákóczi ut 10. sz. II. em. Telefonszám 641

Aszódy Mihály Kossuth-utca, Sas palota a cég egyike a legnagyobb az ajánlott cikkekben. Nagyvárad és vidéke közönségét felhívom, hogy a gyümölcs befőzés idejére saját vásárló vevőimmet, cukorral, kávéval, kondenzál tejjel (Berns védjegyű) valamint tea, rum, konyak, likőrök, szardínia halkonzervek (huspiké) szalámi. Emantáli sajt, összes létező csokoládé és cukorkaárúk, gyógyborok, borovicska, kakao, füge, malagaszőlő és déligyümölcsök rendelkezésére állanak. Az eladás nagyban és kicsinyben lesz kiszolgálva. Kötő zamatu kész kávé cukorral együtt kilója 5-40 korona.

Figyelem!

Nagyváradon Beöthy Ödön u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szopessági lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lepedő vásznak, Vászón és damaszt asztalneműek, Ágy-neműek beosztott és méteres leandamasztból. Takács vászon és damaszt törülközők.

Törölők, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. **Jutányos, szabott árak.**

Helyi és megyei telefon 1163.

SZÍNHÁZ.

A mai jótékony kabaré.

Tavaly ilyenkor a Rédey kertbe tödült ki a közönség és a lövészárok ünnepeinek örült mirdenki. Az idén alig hoz valami hazafias célú mozgalom egy kis eleveneséget a nyári unalomba. Azért a nagyváradai közönség most kapva kapott az alkalmat, hogy legalább egy este jól mulasson, s az a szék ember, aki a minap kiszorult a színházból, már jeggyel a zsebében örömmel várja a mai estét, amelynek minden száma érdeklődésre tarthat igényt. A rendezőség felkéri a közönséget, hogy lehetőleg pontosan jelenjenek meg és a későn érkezéssel ne zavarják az előadást. Jegyek még kaphatók a pénztárnál.

A mai jótékony kabarénak, amely bizonyára szép anyagi sikert biztosít az áldozatkészség szobra javára, műsora a következő:

1. Kuplé. Előadják: Schwartz Mancika és Klein Magduska.
2. Jótékony napi gyűjtés. Gábor Andortól. Előadják: Nagy Sándor és Szabó Gyula.
3. Tréfás polka. Előadják: Losonczy Etelka és Andrányi Lacika.
4. Tánc duett. Lejtik: Jeremiás Elza és Jancsó Jolán.
5. Gyóni versek. Előadja: Haverland Gusztáv.
6. Magyar szóló. Lejti: Komori Bedekovits Ilonka.
7. Kozák. Tréfa. Gábor Andortól. I-ső baka — Nagy Sándor. II-ik baka — Lakatos Sándor. Kozák — Tóth János.
8. Műdalok. Előadja: Erdélyi Mariska.
9. Rab asszony. Kiss Józseftől. Regős — Fleischer Annuska. Rab asszony — Török Marika. I-ső bíró — Losonczy Gábor. II-ik bíró — Nagy Sándor. III-ik bíró Szabó Gyula. Bertónér — ifj. Vank István.

Szünet.

10. Andris gazda. Előadja: Losonczy Gábor.
11. Fourlana. Tánc kettős. Lejtik: Kományi Margit és Kományi Béla. Zongorán kíséri: Geier Mariett.
12. Kuplé. Előadja: Antalfy Margitka.
13. Kofa. Gábor Andortól. Kofa — Török Mancika. Vevő — Török Flórika. Rendőr — Losonczy Gábor.
14. Pierott. Tánc duett. Lejtik: Bereckly Margit és Brán Viola. Zongorán kíséri: Csillag Emilia.
15. Műdalok. Előadja: Csillag Emilia. Zongorán kíséri: Bagossy Olga.
16. Fűzi orvossga. Bohózat 1 felvonásban. Csutlik Dóme — Lakatos Sándor. Felesége — Vass Irén. Leányuk — Antalfy Margit. Dr. Lóránt Imre — Szabó Gyula. Juci cseléd — Zöld Magda. Simi mindenes — Novák Ferenc.
17. Jux Marsch. Előadják: Jancsó Jolán, Jeremiás Elza, ifj. Vank István és Kományi Béla.

Az előadás fél kilenc órákor kezdődik mélyen leszállított árakkal.

APOLLÓ mozgó- színház	Vasárnap és hétfőn Az üldözött lelkiismeret. Sorstragédia 4 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

URÁNIA mozgó- színház	Vasárnap A haldoklók nem hazudnak. Nagy Nordisk dráma 3 felv.
	Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgó- színház	Vasárnap A kalandor bűne. Bűnügyi dráma 3 felv.
	Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 8, 5, 7 és este 9 órákor.

IRODALOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) augusztus 13-iki száma következő tartalommal jelent meg: Hadi özegek. (Iz.) — Vándordalokból. (Költemény.) Lóshai László Jenő. — Így is történhetett. (Elbeszélés.) Ex — A nagy hatalom. (Regény.) Kádár Lehel. — Kalapács vagy üllő. Hollós György. — Gondolatok. H. K. — Éji látogatás. (Elbeszélés.) Jakó Pál. — Kultura. — Hátról hátra. — Glosszák. — Szerkesztői üzenetek. — A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

SPORT

A vasárnapi footballmérkőzés. Igazi sportszenzáció erejével hat a mai vasárnapi footballmérkőzés, melynek keretében a nagyváradai 4-es honvédek válogatott footballcsapata fog szembe kerülni a NAC csapatával. A honvédek csapata olyan erős minő erős összerállításban katona csapat még nem szerepelt nálunk, így igen izgalmas és stílusos mérkőzésre van kilátás. A mérkőzés a Rédey-kerti Sport-téren holnap délután fél 5 órai kezdettel mérsékelt helyárásk mellett tartatik meg s a tiszta jó védelem a honvédek özegegy és árva alapját illeti.

NYILTÉR.

Kátránypapir
olcsó árban beszerezhető azonnali szállításra Weisz József
Kolozsvári-u. 1. Telefon 327.

Ravaszdyné Dr. Braun Erzsébet
ideg-, bel- és nőgyógyász
a hó 15-én megkezdte rendelését
Rákóczi-út 12. (Apolló épület)
I—9. szám
Rendel d. u. 3—5.

A szerkesztőségért légiutasos utalás:
Dr. PAPP KAROLY.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Szombaton és vasárnap
aug. 12-én és 13-án.

A KALANDOR BÜNE.

Bűnügyi dráma 3 felvonásban.

Többet észszel, mint pénzel.

Amerikai vígjáték 3 felvonásban.

Háborus újdonságok.

Kedden folyó hó 15-én nagy filmszenzációt mutatunk be igazi ünnepi műsorral.

Kedvezményes jegyek kaphatók a Sipos-féle bémer-téri dohánytözsdeben.

Az előadások kezdete hétköznap pont fél 7 órákor, vasárnap és ünnepnapokon d. u. 3 órákor.

Helyárák:

Páholy 6 személyre 6 K. Főtartott hely I K. I. hely 80 fill. II. hely 60 fill. III. hely 40 fill.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad,
Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda
üzletében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti ezinház művésznőinek egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

6. szám.

Valódi
aszfalt fedéllemez
és jó minőségű
kátránypapír
kapható

Andrényi Károly és Fiainál.

* **Kiadó** Beöthy Ödön u. 7. sz. házban kétszobás udvari lakás aug. 1-től. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál, Nagyvárad.

Az Erzsébetligeten lévő
4 uj földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakóházmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

x **Helybeli** nagy vállalatnál 10-15 mázsa makulatur papír eladó. Árajánlatokat a kiadóba kérünk.

Tanulóleány

fizetéssel felvétetik
a Szent László-nyomda r.-t.-nál
Szilágyi Dezső-utca 5. szám.

MOSKOVITS ADOLF FIAI R.-T.

Várad melletti gazdaságába
azonnali belépésre

éves motoros gépész

kerestetik. Előnyben részesülnek, a kiknek Stoch motor-eke kezelésében gyakorlatuk van.

Jelentkezők a R.-T. helybeli irodájához forduljanak.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem,

katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim további szives pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasotthon mellett.)

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA
CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű

Villamos vasalók,
" **főzőedények,**
" **tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállíthatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

1 ÓRAI VASALÁS CSAK
12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja
55.

Szent László (Püspök gyógyfürdő)

Nagyvárad mellett.

Kénes vasas hévvizforrások, viz hőfoka 42 C° csuz, köszvény minden formája, ischiás és női betegségek ellen, 1913-ban 6200 beteg hagyta el gyógyultan és javultan a páratlanul hatásos Püspök-fürdő gyógyforrásait. Nagyszabásu nyári uszoda 26 C° forrassvizzel és uszástanítással.

400 holdas park és fenyves erdő, gondozott sétautak, társalgó, olvasóterem, könyvtár, napilapok, folyóiratok rendelkezésre állanak.

Az egész fürdő ujonnan átalakítva, villanyvilágítás az egész telepen és az összes vendégszobákban. Pósta, interurbán telefon.

Sebesült katonatisztek és katonák árkedvezményben részesülnek.

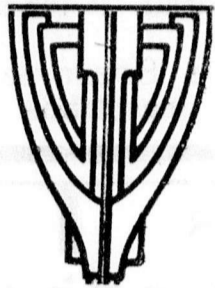
Fürdőismertetőt küld az Igazgatóság 1916 jan. 1-től.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebb fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz
beszerzési viszonyok dacára min-
denből teljes raktárkészletet tart

5.

Elsőrendű **jégszekré-
nyek** olcsó árban besze-
rezhetők

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

Helfy József utóda
NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA (Gyár-épület)
Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzlet.
Uj gabona-, lisztes-, szalma-,
heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte)
gépkenőcsben a legkitünőbb minősége-
ket tartom állandóan raktáron. Kötél-
neműek, gépszijak, dohány, zsákzsine-
gek és kévekötelekben. Nagy választék
fiakker takarókban és lópokrócokban.

Kátrány és aszfalt lemez kapható!

EMIR

arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás
és sömör; továbbá izzadó-, fényes,
zsiros-, atkás (mitesseres) arcra. Ha
naponta többször az arcunkat EMIR-rel
bedörzsöljük, az arc rögtön csodás
szép lesz, mintha valami mesés lehe-
letfinomságu harmattal lenne bevonva.
Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól,
mert csak az EMIR névvel ellátott ere-
deti üvegekért vállal előlétséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű
pipere szappan, mert teljesen tiszta nő-
vényi zsirokból van összeállítva, kitű-
nően habzik és teljesen lugmentes.
Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb
körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 1 kor. 60 fillér.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha
tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsöt

Egy téglgy ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szál-
litok és 6 korona értékűek költség-
mentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL

gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és
cosmetikai laboratóriumában Szent
László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők
még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerárában
Szacsavay-utca, a Vadász drogériában, és Farkas
István Apolló drogériájában.

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiüté-
ses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-féle

MARGIT

CREME és
SZAPPAN

A Margit-crème rögtön szünteti szep-
lőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát
(mitesser) s mindennemű bőrbajt.

A Margit-erémtől az arczór ade,
rózsás lesz, a ráncok, a redők
eltűnnek. A Margit-erémet a világ
legszébb asszonyai, hercegnők,
grófnők, bárónők, híres művésze-
nők stb. használják s el vannak
ragadtatva annak páratlan bőr-
konzerváló és bőrszépítő hatá-
sától. — 6 koronás rendelése-
ket bárhová bérmentve küld.

Földes Kelemen gyógy-
szertára Aradon

Kapható minden gyógyszerárban,
drogériában és illatszertárasüzletben.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010 000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takaré-
pénztári könyvecskékre és
folyószámlára. — Leszámitol-
váltókat. — Előleget nyújt
értékpapírokra. Kölcsönök
ad telekkönyvezett ingatla-
nokra rövidebb és hosszabb
időre. Valamint törlesztéses
jelzálogkölcsönöket is enge-
délyez.

Bővebb felvilágosítást
az intézet nyújt.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad.
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijázat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámok-
raktára.